

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشکده علوم پایه

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته شیمی (آلی)

ستتر شیمی گزین و تک مرحله‌ای مشتقات جدید ۲- فنیل آمینو-۵-آلکیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول با استفاده از ۴-فنیل تیو سمی کاربازید و دی‌سولفید کربن. THF/Na، یک محیط مناسب برای شکستن پیوندهای دی‌سولفید و دی‌سلنید و در ادامه ستتر β -هیدروکسی سولفیدها (سلنیدها) از ۱-۲، ۱-اپوکسیدها

توسط:

هما کهزادی

استاد راهنما:

دکتر محمد سلیمان بیگی

استاد مشاور:

دکتر محمد علی کرمی

بهمن ۱۳۹۰

به نام خدا

ستتر شیمی گزین و تک مرحله‌ای مشتقات جدید ۲-فنیل آمینو-۵-آنکیل تیو ۱، ۳، ۴-تیادیازول با استفاده از ۴-فنیل تیو سمی کاربازید و دی‌سولفید کربن. THF/Na، یک محیط مناسب برای شکستن پیوندهای دی‌سولفید و دی‌سلنید و در ادامه ستتر β -هیدروکسی سولفیدها (سلنیدها) از ۲، ۱-اپوکسیدها

توسط:

هما کهزادی

پایان نامه ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته‌ی:

شیمی (آلی)

از دانشگاه ایلام

ایلام

جمهوری اسلامی ایران

در تاریخ ۹۵/۱۱/۲۴ توسط هیات داوران زیر ارزیابی و با درجه ۶/۶ به تصویب نهائی رسید.

- دکتر محمد سلیمانیگی، استادیار گروه شیمی (راهنما و رئیس هیئت داوران)

- دکتر محمد علی کرمی، استادیار گروه شیمی (مشاور)

- دکتر آرش قربانی چقمارانی، استادیار گروه شیمی دانشگاه ایلام (داور)

- دکتر ابراهیم سلیمانی، استادیار گروه شیمی دانشگاه رازی کرمانشاه (داور)

بهمن ماه ۱۳۹۰

اندیشه آدمی مسیر عرش می پماید و مسیرش را بر پناهی فرش روشنی می نخشد.

انسان از ریشه هایش سر بر می کشد و دو الاترین درجات قدردان زحمات عزیزانی است که صبورانه بی تابی هایش را تاب آورده اند، به پاس زحمات و محبت های

بی دینشان که هرگز فروکش نمی کند این بزرگ سبز تقدیم می شود به:

پدر و مادر عزیزم

دو تنیس پر شکوه مرد و دو فرشته بی هستاک زندگیم به وجود آنها خلاصه می شود؛ عزیزانی که فروع نگاهشان، کرمی کلامشان و روشنایی رویشان سرمایه های جاودانه

زندگیم هستند.

و خواهر و برادر همراه با من

به پاس عالمه سرشار و کرمای امید خوششان.

و تمام کسانی که دوستشان دارم.

پاس بی کران پورده کار یکتار که بستی مان بخشدید و به طریق علم و دانش رسمونمان شد و به همین شیوه رهروان علم و دانش معتبرمان نمود و خوشبیختی از علم و

معرفت را روز یعنی ساخت.

صمیمانه ترین پاس هنشار بزرگوارانی که بازیل عنایت و بهکاری، مرام یون لطف خویش قرار داده اند.

از استاد راهنمای فریخته و بزرگوارم جناب آقا^ی دکتر محمد سلیمان^ی که با حاضر لطف و محبت فراوان، راهنمایی های ارزنده و حیات مدام ایشان در طول این پژوهش

نهایت اتنان و مشکر را درم.

از استاد مشاور محترم و ارجمند جناب آقا^ی دکتر محمد علی^ی که با اراده رسموده و پیشنهادهای ارزنده مراد انجام این پژوهه بیاری و مساعدة نموده نیایت

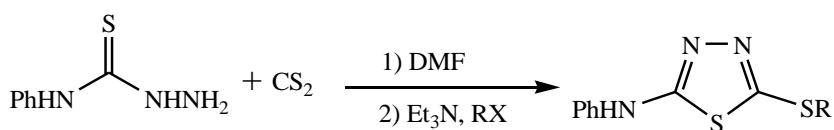
پاس و قدردانی را درم.

از داوران محترم جناب آقا^ی دکتر آرش قربانی و جناب آقا^ی دکتر براهیم سلیمان^ی که زحمت مطالعه و قیمت این پیاپان نامه و داوری آن را متحمل شدند صمیمانه

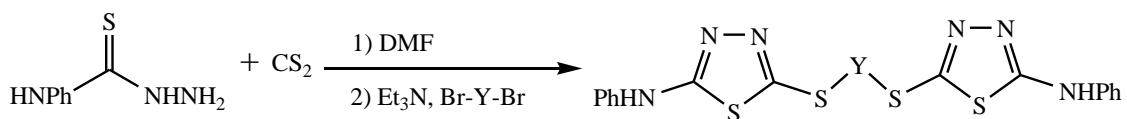
مشکر و قدردانی می کنم.

چکیده

مشتقات ۱، ۳، ۴-تیادیازول‌ها مانند سایر ترکیبات هتروسیکل به دلیل کاربردهای گسترده و متنوع در شیمی ستتر، صنایع کشاورزی و دارویی و نیز فعالیت‌های بیولوژیکی به طور ویژه مورد توجه قرار گرفته‌اند. در بخش اول این پایان‌نامه یک روش تک ظرفی مؤثر برای ستتر شیمی گزین ترکیبات جدید ۲-فنیل آمینو-۵-آلکیل تیو-۱، ۳، ۴-تیادیازول و مشتقات بیس-۱، ۳، ۴-تیادیازول با استفاده از ۴-فنیل تیوسیمی کاربازید و دی‌سولفید کربن تحت شرایط ملایم و سازگارتر با محیط زیست ارائه شده است. (شماهای ۲، ۱)

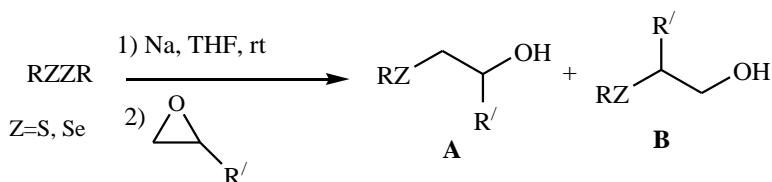

(شمای ۱)

(شمای ۲)

β -هیدروکسی سولفید‌ها و سلنید‌ها دو گروه مهم از ترکیبات آلی هستند که در شیمی دارویی و ستتر‌های آلی مورد استفاده قرار می‌گیرند. در بخش دیگر این پژوهه یک روش موثر تک ظرفی و جدید برای ستتر- β -هیدروکسی سولفید‌ها (سلنید‌ها) از طریق حلقه گشایی اپوکسید‌ها ارائه شده است. در این پژوهه از فلز ارزان، فعال و در دسترس سدیم برای شکست پیوندهای دی‌سولفیدی و دی‌سلنیدی استفاده شده است و در ادامه از واکنش تیولات و سلنولات سدیم تولید شده در محیط با او ۲-اپوکسید‌های مختلف، β -هیدروکسی سولفید‌ها و سلنید‌ها ستتر می‌شوند. (شمای ۳)

(شمای ۳)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
------	-------

۱	فهرست جداول
۲	فهرست طیف‌ها

فصل اول: مقدمه

۱-۱	- مقدمه (واکنش‌های چند جزئی)
۱-۲	- مقدمه‌ای برترکیبات ۱، ۳، ۴ - تیادیازول‌ها و کاربردهای آنها
۱-۳	- معرفی ۱، ۳، ۴ - تیادیازول‌ها
۱-۴	- واکنش‌پذیری ۱، ۳، ۴ - تیادیازول‌ها
۱-۴-۱	- نوآرایی‌ها و باز شدن حلقه
۱-۴-۲	- واکنش جانشینی
۱-۵	- خصوصیات فیزیکی ۱، ۳، ۴ - تیادیازول‌ها
۱-۵-۱	- ساختار و خصوصیات آروماتیک
۱-۵-۲	- گشتاور دوقطبی
۱-۶	- کاربردها
۱-۶-۱	- کاربردهای دارویی
۱-۶-۲	- کاربردهای ستزی ۱، ۳، ۴ - تیادیازول‌ها
۱-۶-۳	- استفاده از ۱، ۳، ۴ - تیادیازول در تهیه کمپلکس‌های معدنی
۱-۶-۴	- کاربردهای صنعتی ۱، ۳، ۴ - تیادیازول‌ها
۱-۶-۵	- استفاده از ۱، ۳، ۴ - تیادیازول در مصارف کشاورزی
۱-۷	- مقدمه‌ای برترکیبات β - هیدروکسی سولفیدها و سلینیدها
۱-۸	- اپوکسیدها
۱-۹	- کاربردها
۱-۹-۱	- کاربردهای دارویی
۱-۹-۲	- کاربردهای ستزی

فصل دوم: مروی بر تحقیقات انجام شده

فصل سوم: کارهای تجربی و آزمایشگاهی

۴۹	۱-۳- اطلاعات عمومی دستگاهها
۵۰	۲-۳- تهیه ۴- فنیل تیوسمی کاربازید و مشتقات دی سولفیدی
۵۰	۱-۲-۳- روش عمومی تهیه ۴- فنیل تیوسمی کاربازید
۵۰	۲-۲-۳- روش عمومی تهیه دی بتزیل دی سولفید
۵۱	۲-۳- روش عمومی تهیه مشتقات دی آریل دی سولفید

۳-۳- سنتز ۵- فنیل آمینو- ۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون و همچنین مشتقات ۲- فنیل آمینو - ۵	
آلكیل تیو- ۱، ۳، ۴- تیادیازول و مشتقات بیس آنها.....	۵۱
۵۲ ..... ۱-۳- روش سنتز ۵- فنیل آمینو- ۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون.....	۵۲
۵۲ ..... ۲-۳- روش عمومی سنتز ۲- فنیل آمینو- ۵- آلكیل تیو- ۱، ۳، ۴- تیادیازول	۳
۵۳ ..... ۲-۳-۳- روش سنتز ۲- فنیل آمینو- ۵- اتیل تیو- ۱، ۳، ۴- تیادیازول.....	۳
۵۳ ..... ۲-۳-۳- روش سنتز ۲ (فنیل آمینو)- ۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل تیو) استیک اسید.	
۵۴ ..... تیادیازول ها.....	
۳-۳-۳- ۱- روش های سنتز ۵(۱، ۴- فنیل ان بیس (متیلن) بیس (سولفان دی ایل) بیس	
(N- فنیل - ۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین).....	۵۵
۴-۳- روش عمومی سنتز β - هیدرو کسی سولفیدها (سلنیدها) از طریق حلقه گشایی -۲، ۱،	
۵۶ ..... اپو کسیدها.....	
۴-۳- ۱- روش سنتز ۱ -۴- برموفنیل تیو) بوتان -۲- ال.....	۵۶
۴-۳- ۲- روش سنتز ۱- فنو کسی-۳-(فنیل سلنیل) پروپان -۲- ال.....	۵۷

فصل: چهارم بحث و نتیجه گیری

۱-۴- مقدمه	۶۰
۲-۴- سنتز شیمی گزین و تک مرحله ای مشتقات جدید ۲- فنیل آمینو- ۵- آلكیل تیو- ۱، ۳، ۴-	۶۰
تیادیازول.....	
۲-۴- ۱- بررسی اثر حلال در سنتز حلقه ۵- فنیل آمینو - ۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون	۶۱
۲-۴- ۲- بررسی اثر بازه ای مختلف در سنتز حلقه ۵- فنیل آمینو - ۱، ۳، ۴- تیادیازول	
۶۲ ..... - تیون.....	
۲-۴- ۳- بررسی اثر دما	۶۳
۴-۳- مکانیسم پیشنهادی	۶۳
۴-۴- مشخصات طیفی ۵- فنیل آمینو- ۱، ۳، ۴- تیادیازول-۲- تیون	۶۹
۴-۴- مشخصات طیفی ۲- فنیل آمینو- ۵- آلكیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول ها.....	۶۹
۴-۶- مشخصات طیفی بیس -۲- فنیل آمینو- ۵- آلكیل تیو- ۱- ۴، ۳، ۱- تیادیازول ها.....	۷۳

۴-۷- THF/Na، یک محیط مناسب برای شکستن پیوندهای دی سولفید و دی سلنید و در ادامه سنتز β -هیدروکسی سولفیدها (سلنیدها) از ۱،۲-اپوکسیدها.....	۷۵
۴-۷-۱- بررسی اثر حلال در سنتز مشتقات β -هیدروکسی سولفیدها و سلنیدها.....	۷۶
۴-۸- مکانسیم پیشنهادی	۷۷
۴-۹- اطلاعات طیفی برخی از محصولات	۸۰
۴-۱۰- نتیجه گیری	۸۱
منابع	۸۳
پیوست ها	۹۴

فهرست جداول

صفحه

عنوان

جدول (۱-۴) بررسی اثر حلال در سنتز حلقه ۵-فنیل آمینو-۱، ۳، ۴-تیادیازول-۲-تیون در دمای C °.....	۶۱
جدول (۲-۴) بررسی اثر بازهای مختلف در سنتز حلقه ۵-فنیل آمینو-۱، ۳، ۴-تیادیازول-۲-تیون در دمای C °.....	۶۲
جدول (۳-۴) سنتز تک ظرفی مشتقات ۲-فنیل آمینو-۵-آلکیل تیو -۱، ۳، ۴-تیادیازول از ۴-فنیل تیوسミ کاربازید	۶۴
جدول (۴-۴) سنتزمشتقات بیس-(۲-فنیل آمینو-۵-آلکیل تیو)-۱، ۳، ۴-تیادیازول از ۴-فنیل تیوسミ کاربازید	۶۶
جدول (۵-۴) بررسی اثر حلال در سنتز مشتقات β -هیدروکسی سولفید (سلنید)	۷۶
جدول (۶-۴) سنتز تک ظرفی β - هیدروکسی سولفیدها (سلنیدها) در حضور سدیم و حلال THF	۷۸

فهرست طیف‌ها

عنوان

صفحه

	عنوان
۹۵	طیف IR -۵- فنیل آمینو-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون.....
۹۶	طیف $^1\text{H-NMR}$ -۵- فنیل آمینو-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون.....
۹۷	طیف $^{13}\text{C-NMR}$ -۵- فنیل آمینو-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون.....
۹۸	طیف Mass-۵- فنیل آمینو-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- تیون .....
۹۹	طیف IR -۲- فنیل آمینو ۵- اتیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۰	طیف $^1\text{H-NMR}$ -۲- فنیل آمینو ۵- اتیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۱	طیف O-D ₂ O -۲- فنیل آمینو ۵- اتیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۲	طیف $^{13}\text{C-NMR}$ -۲- فنیل آمینو ۵- اتیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۳	طیف Mass -۲- فنیل آمینو ۵- اتیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۴	طیف IR - ۲- فنیل آمینو ۵- ایزوپروپیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول .....
۱۰۵	طیف $^1\text{H-NMR}$ - ۲- فنیل آمینو ۵- ایزوپروپیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۶	طیف O-D ₂ O - ۲- فنیل آمینو ۵- ایزوپروپیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۷	طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - ۲- فنیل آمینو ۵- ایزوپروپیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۰۸	طیف Mass - ۲- فنیل آمینو ۵- ایزوپروپیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول .....
۱۰۹	طیف IR - اتیل ۲- (۵- (فنیل آمینو)-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل تیو) استات.....
۱۱۰	طیف $^1\text{H-NMR}$ - اتیل ۲- (۵- (فنیل آمینو)-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل تیو) استات.....
۱۱۱	طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - اتیل ۲- (۵- (فنیل آمینو)-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل تیو) استات.....
۱۱۲	طیف Mass - اتیل ۲- (۵- (فنیل آمینو)-۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل تیو) استات .....
۱۱۳	طیف IR -۲- فنیل آمینو ۵- بنزیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول .....
۱۱۴	طیف $^1\text{H-NMR}$ -۲- فنیل آمینو ۵- بنزیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۱۵	طیف O-D ₂ O -۲- فنیل آمینو ۵- بنزیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۱۶	طیف $^{13}\text{C-NMR}$ -۲- فنیل آمینو ۵- بنزیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۱۷	طیف Mass -۲- فنیل آمینو ۵- بنزیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....
۱۱۸	طیف IR -۲- فنیل آمینو ۵- فنیل اتیل تیو-۱، ۳، ۴- تیادیازول.....

طیف $^1\text{H-NMR}$	- ۲- فنیل آمینو -۵- فنیل اتیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۱۹
طیف $^{13}\text{C-NMR}$	- ۲- فنیل آمینو -۵- فنیل اتیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۲۰
طیف Mass	- ۲- فنیل آمینو -۵- فنیل اتیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۲۱
طیف IR	- ۲- فنیل آمینو، -۵- آلیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۲۲
طیف $^1\text{H-NMR}$	- ۲- فنیل آمینو، -۵- آلیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۲۳
طیف $^{13}\text{C-NMR}$	- ۲- فنیل آمینو، -۵- آلیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۲۴
طیف Mass	- ۲- فنیل آمینو، -۵- آلیل تیو -۱، ۳، ۴- تیادیازول	۱۲۵
طیف IR	- ۲- (فنیل آمینو) -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل (تیو) استیک اسید	۱۲۶
طیف $^1\text{H-NMR}$	- ۲- (فنیل آمینو) -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل (تیو) استیک اسید	۱۲۷
طیف D_2O	- ۲- (فنیل آمینو) -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل (تیو) استیک اسید	۱۲۸
طیف $^{13}\text{C-NMR}$	- ۲- (فنیل آمینو) -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل (تیو) استیک اسید	۱۲۹
طیف Mass	- ۲- (فنیل آمینو) -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- ایل (تیو) استیک اسید	۱۳۰
طیف IR	- ۵، ۵'- (اتان ۱-۲، ۱- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۱
طیف $^1\text{H-NMR}$	- ۵، ۵'- (اتان ۱-۲، ۱- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۲
طیف $^{13}\text{C-NMR}$	- ۵، ۵'- (اتان ۱-۲، ۱- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۳
طیف Mass	- ۵، ۵'- (اتان ۱-۲، ۱- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۴
طیف IR	- ۵، ۵'- (بوتان ۱-۴- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۵
طیف $^1\text{H-NMR}$	- ۵، ۵'- (بوتان ۱-۴- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۶
طیف $^{13}\text{C-NMR}$	- ۵، ۵'- (بوتان ۱-۴- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۷
طیف Mass	- ۵، ۵'- (بوتان ۱-۴- دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N- فنیل -۱، ۳، ۴- تیادیازول -۲- آمین)	۱۳۸

طیف IR - ۵،'۵-(هگزان - ۱,۶-دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۳۹
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - ۵،'۵-(هگزان - ۱,۶-دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۴۰
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف Mass - ۵،'۵-(هگزان - ۱,۶-دی ایل بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۴۱
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف IR - ۵،'۵-(۱,۴-فنیل ان بیس (متیلن) بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۴۲
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف $^1\text{H-NMR}$ - ۵،'۵-(۱,۴-فنیل ان بیس (متیلن) بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۴۳
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - ۵،'۵-(۱,۴-فنیل ان بیس (متیلن) بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۴۴
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف Mass - ۵،'۵-(۱,۴-فنیل ان بیس (متیلن) بیس (سولفان دی ایل) بیس (N-فنیل - ۱،۳،۴-	۱۴۵
تیادیازول-۲-آمین)	
طیف $^1\text{H-NMR}$ - ۱-۴-برموفنیل تیو) - بوتان - ۲-ال	۱۴۶
طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - ۱-۴-برموفنیل تیو) - بوتان - ۲-ال	۱۴۷
طیف $^1\text{H-NMR}$ - ۱-۴-برموفنیل تیو) - پروپان - ۲-ال	۱۴۸
طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - ۱-۴-برموفنیل تیو) - پروپان - ۲-ال	۱۴۹
طیف $^1\text{H-NMR}$ - ۱-فنیل سلنو-۳-فنوکسی پروپان-۲-ال	۱۵۰
طیف $^{13}\text{C-NMR}$ - ۱-فنیل سلنو-۳-فنوکسی پروپان-۲-ال	۱۵۱

فصل اول:

مقدمہ

۱- مقدمه

- واکنش‌های چند جزئی

واکنش‌های چند جزئی به واکنش‌هایی گفته می‌شود که بیش از دو واکنشگر با یکدیگر ترکیب شده و مولکول واحدی را به وجود می‌آورند بطوریکه قسمت عمدۀ اتم‌های مواد اولیه در محصول وجود داشته باشند.

در سال‌های اخیر واکنش‌های چند جزئی به عنوان روشی موثر برای توسعه سنتز ترکیبات آلی و محصولات طبیعی بسیار مورد توجه قرار گرفته است.

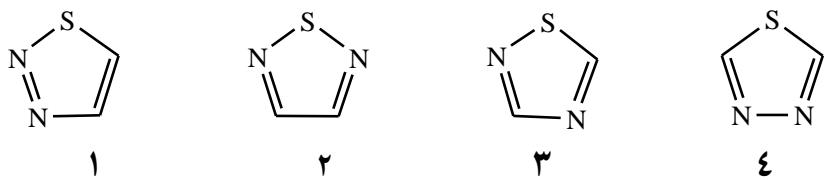
از جمله مزایای این واکنش‌ها می‌توان به صرفه‌جویی در زمان، حلال و معرفه‌ها، کاهش ضایعات، خالص‌سازی ساده، سرعت عمل و بازده بالا، گزینش پذیری و کاهش محصولات جانبی اشاره کرد [۱].

۱-۲- مقدمه ای بر ترکیبات ۱، ۳، ۴- تیادیازول‌ها و کاربردهای آنها

امروزه طراحی و ارائه روش‌های جدید سنتز ترکیبات هتروسیکل از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، از جمله این ترکیبات می‌توان به ۱، ۳، ۴- تیادیازول‌ها اشاره کرد که به نحو فزاینده‌ای به خاطر دامنه‌ی متنوع فعالیت‌های بیولوژیکی و دارویی [۲]، کشاورزی [۳] و صنعتی [۴] مورد استفاده قرار می‌گیرند. بنابراین ارائه روش‌های جدید سنتز این ترکیبات که سازگار با محیط زیست نیز باشند حائز اهمیت است. در این میان واکنش‌های تک ظرفی به دلایل بسیار از جمله اجتناب از فرآیند جداسازی و تلخیص طولانی ترکیبات شیمیایی و صرفه‌جویی در زمان و منابع بسیار مورد توجه شیمیدانان قرار گرفته است.

۱-۳- معرفی ۱، ۳، ۴- تیادیازول‌ها

تیادیازول‌ها گروهی از ترکیبات هتروسیکل پنج عضوی هستند که در ساختمان آنها اتم‌های نیتروژن و گوگرد وجود دارد. چهار ایزومر شناخته شده از تیادیازول‌ها شامل: ۱، ۲، ۳- تیادیازول (۱)، ۱، ۲، ۵- تیادیازول (۲)، ۱، ۲، ۴- تیادیازول (۳) و ۱، ۳، ۴- تیادیازول (۴) می‌باشد شکل (۱-۱).

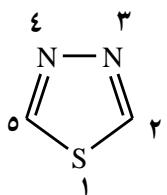

شکل (۱-۱)

۱، ۳، ۴ - تیادیازول مهمترین ایزومر مجموعه‌ی تیادیازول‌ها است که مطالعات بیشتری روی آن در مقایسه با سایر ایزومرهای تیادیازول صورت گرفته است.

واژه آزول (azole) انتهای (thiadiazole) نشان دهنده‌ی یک سیستم حلقه‌ی پنج عضوی با دو یا چند اتم متفاوت است که یکی از اتم‌ها نیتروژن می‌باشد. همچنین ole- انتها بی برای حلقه‌ی هتروسیکل پنج عضوی دیگر بدون اتم نیتروژن به کاربرده می‌شود.

شماره گذاری سیستم azole تک حلقه‌ای^۱ با هترو اتمی که در بالاترین گروه در جدول تناوبی و عنصری که کمترین جرم اتمی را در آن گروه دارد شروع می‌شود. بنابراین شماره گذاری ۱، ۳، ۴ - تیادیازول از اتم گوگرد شروع می‌شود (شکل ۲-۱).

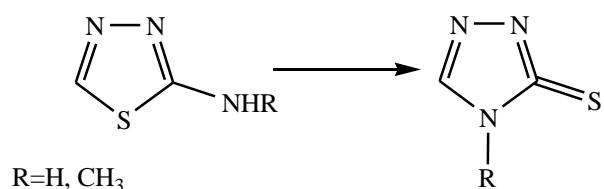
(شکل ۲-۱)

۱-۴- واکنش پذیری ۱، ۳، ۴ - تیادیازول ها

۱-۴-۱- نوآرایی ها و باز شدن حلقه

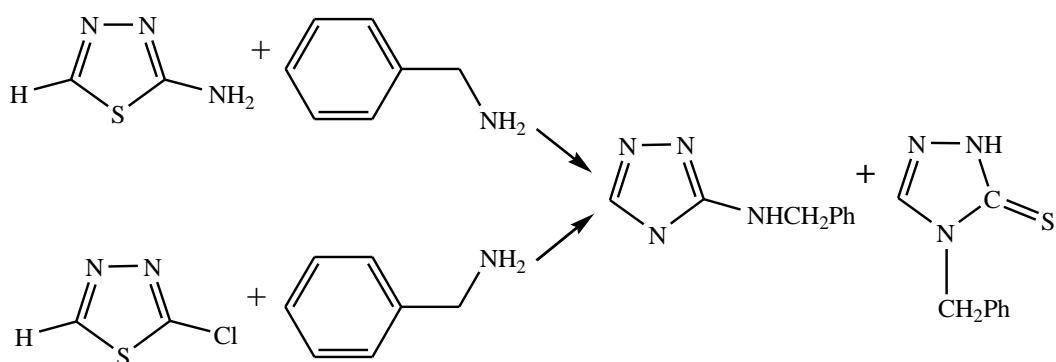
حلقه ۱، ۳، ۴ - تیادیازول، تا حدودی مستعد حمله‌ی نوکلئوفیل‌های قوی می‌باشد. بنابراین ترکیب اصلی نسبت به اسیدها پایدار است اما به سادگی توسط بازها شکسته می‌شود.

۲- آمینو و ۲- متیل آمینو - ۱، ۳، ۴ - تیادیازول توسط متیل آمین در متانول و در دمای 150°C به ایزومر تریازولین تیون‌ها نوآرایی پیدا می‌کند شمای (۱-۱) [۵].

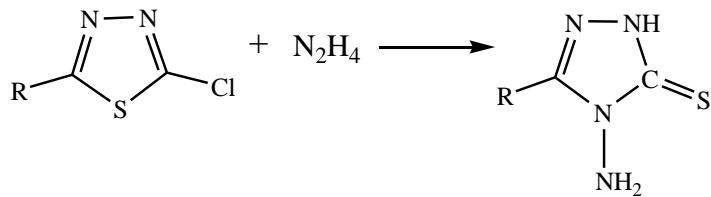
شمای (۱-۱)

از واکنش ۲- آمینو ۱، ۳، ۴ - تیادیازول ، با بتزیل آمین در زایلن محصولات ۲- بتزیل آمینو - ۱، ۳، ۴ - تیادیازول و ۴- بتزیل - ۱، ۲، ۴ - تریازولین - ۳- تیون با بازده‌ی یکسانی تولید می‌شوند. دو محصول ذکر شده طی واکنشی مشابه بین ۲- کلرو ۱، ۳، ۴ - تیادیازول و بتزیل آمین نیز تشکیل می‌شوند شمای (۲-۱) [۵].

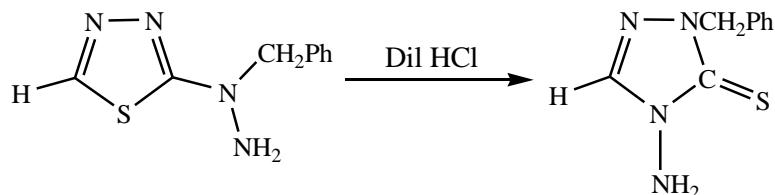
شمای (۲-۱)

به همین نحو، ۲-آلکیل-۵-کلرو-۱،۳،۴-تیادیازول با مقادیر اضافی از هیدرازین هیدرات واکنش می‌دهد و ۴-آمینو-۲،۱،۴-تریازولین-۳-تیون‌ها را تشکیل می‌دهد شمای [۵] (۳-۱).

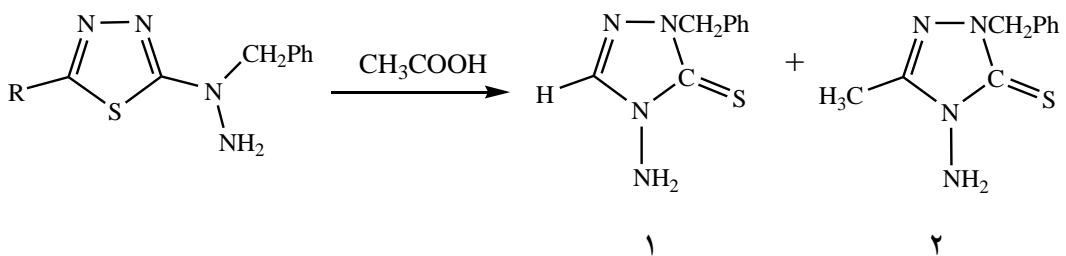

شمای (۳-۱)

در محیط اسیدی نوآرایی‌های مشابه می‌تواند اتفاق بیفتد، برای مثال وقتی که ۱-بنزیل-۱-(۱،۳،۴-تیادیازول) هیدرازین با اسید هیدروکلریک رقیق تحت شرایط رفلکس قرار داده شد، تریازولین تیون با بازده کمی حاصل شد شمای (۴-۱)، در حالی که همین واکنش در حضور مقداری استیک اسید مخلوطی از دو محصول (۱، $R=H$) و (۲، $R=CH_3$) تشکیل می‌دهد شمای (۵-۱).

شمای (۴-۱)

شمای (۵-۱)

۱-۴-۲- واکنش جانشینی

افزایش تعداد اتم‌های نیتروژن در این سیستم حلقوی اثر قابل توجهی بر خصوصیات آن گذاشته است و خصوصیات شاخص (غمی از الکترون) سیستم‌های حلقوی پیرول، فوران و تیوفن در مورد تیادیازول‌ها تعمیم نمی‌یابد. واکنش‌های جانشینی الکترون دوستی روی کربن نادر و واکنش‌های جانشینی هسته دوستی متداول‌تر است.

واکنش افزایش برم به ۱، ۳، ۴- تیادیازول ساده ناموفق بود. نیترودار کردن^۱ نیز تحت شرایط سخت هم انجام نشد. اما وجود گروه ۲-آمینو، حلقه را نسبت به عوامل الکتروفیلی فعال می‌کند. بطوریکه ۲-آمینو-۵-برمو-۱، ۳، ۴- تیادیازول از طریق برمدار کردن ۲-آمینو-۱، ۳، ۴- تیادیازول در اسید هیدروبرومیک (۴۰٪) بدست آمد [۵].

۱-۵- خصوصیات فیزیکی ۱، ۳، ۴- تیادیازول‌ها

۱-۵-۱- ساختار و خصوصیات آروماتیک

بک^۳ و همکارانش تحلیل دقیقی از طیف ریز موج^۴ تیادیازول و سه‌گونه ایزوتوبی استخلاف‌دار انجام داده‌اند. آنها موفق شدند ساختار مولکول را با عدم قطعیت^۵ $A^{0/03}$ کوئردینه شده با اتم هیدروژن و کمتر از $A^{0/03}$ کوئردینه شده با اتم‌های دیگر مشخص کنند و با آنالیز و تحلیل تفاوت بین طول‌های اندازه‌گیری شده و شعاع کوالانسی، به این نتیجه رسیدند که ویژگی و خواص آروماتیستیه به ترتیب زیر کاهش می‌یابد [۶].

۱، ۲، ۵- تیادیازول < تیوفن > ۱، ۳، ۴- تیادیازول < ۱، ۲، ۵- اکسادیازول

۱-۵-۲- گشتاور دو قطبی^۶

بک و همکارانش گشتاور دو قطبی ۱، ۳، ۴- تیادیازول را در فاز گازی توسط تکنیک ریز موج اندازه‌گیری کردند و مقدار $D^{0/03} \pm ۳/۲۸$ را بدست آوردند [۷].

2 - Nitration

3 - Back

4 - Microwave

5 - Dipole moment